

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Origenes

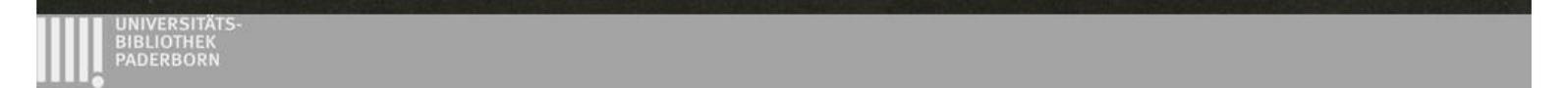
Rothomagi, 1668

Tomvs Nonvs. Postero die videt Ioannes Iesum venientem ad se.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19358

γὰρ μεγάλη φωνὴ ᾗ ἐν τῇ ἐλισάβετ πλη-
 ρωθεῖσα πνεύματος ἁγίου ᾗ. Ἐν ἀσπασμῶν
 τῆς ἡλίας, ὡς αὐτὴ ἡ λέξις ἀφ' ἧς ἴσως
 ἔρχεται. καὶ ἀπεφώνησε κραυγὴ μεγάλη, δὴλον
 ἔστιν ὅτι ἡ ἐλισάβετ, καὶ εἶπεν. * γὰρ φωνὴ τῆς
 ἀσπασμῶν τῆς ἡλίας ἀφ' ἧς ἐν τῇ ἐλισάβετ
 ἐλισάβετ ἐπλήρωσε τὸν ἰωάννην ἐαυτῆς. Ἐξ-
 ἄφ' οὐρανόθεν ὁ ἰωάννης, καὶ οἶοιτο εἶμα τῆς ἡλίας,
 καὶ * πατρὸς ἡ μήτηρ ᾗ, ἀαφρονέστα
 κραυγὴ μεγάλη, καὶ λέγεισα. διλογηθῆναι οὐ
 ἐν ζωαυτοῦ, ἔδωκεν ἡμεῖς ὁ καρπὸς τῆς κοι-
 λίας σου. Ἦδη ἐν δυνάμει δὴλον ἡμῖν γίνεσθαι
 καὶ ἡ μήτηρ σπυρίδους πορεία τῆς ἡλίας εἰς τὴν ὄρη-
 τιν, καὶ ἡ ἀσπασμῶν εἰς τὸν οἶκον ζαχαρίας, καὶ ὁ
 ἀσπασμῶν ἐν ἀσπασμῶν τῷ ἐλισάβετ. ἵνα γὰρ
 μεταδῶ ἀφ' ἧς ἔρχεται, ἔξ ἡ συνειληφῆς, δυνά-
 μως τῷ ἰωάννη ἐπ' ἐν τῇ μήτρῃ τυχεύοντι
 τῆς μήτρῆς ἡ μήτηρ, καὶ ἀπὸ μεταδύσονται τῇ
 μήτρῃ ἀφ' ἧς ἔλαβε χάριτος πατρὸς ἡμῶν
 τὰ πνεύματα ᾗ. καὶ διλογηθῆναι γὰρ ἐν τῇ ὄρη-
 τῇ αἱ τοιαῦται οἰκονομίαι ἐπιπλήνῃ, ὁ δὲ
 μεγάλη χάριτος ἡσυχίας τῆς ἡλίας τῷ πατρι-
 στήτῃ κληροδοῦν κληρονομίαν. καὶ ἔστιν ὅτι ἐν
 μήτρῃ τῆς ἰωάννης μήτρῆς, πατρὸς ἡμῶν τῷ
 ἡσυχίας κληροδοῦν κληρονομίαν καὶ διλογηθῆναι.
 διδόντες δὲ πατρὸς τῆς ἡλίας, καὶ λυθῆναι, τῆς
 δυνάμει ἰσοσταθῆναι τῷ ἰωάννη ἀπασπασμῶν.
 καὶ τῷ τῷ πατρὸς τῆς ἐκ τῆς φαρισαίων
 πατρὸς ἐρωτήσονται, ἵνα οὐκ ἔστιν ἐλπίσθαι
 τῷ τῷ ἰωάννη τῆς ἡλίας, ἐργάζομαι πατρὸς αὐ-
 τῶν ἐπ' ἀσπασμῶν καὶ βελτίονα γινώσκον. D
 ἡσυχίας ἡσυχίας καὶ βελτίονα σύμβολον ἡ ἀνο-
 μασμένη ἀδελφῶν. οἶοιτο γὰρ ἐν ἔξῃ φασμα,
 καὶ διδόντες ἡμέρα τῆς πατρὸς ἡσυχίας ἡσυχίας
 ἔρχεται, ἡ μόνον γινώσκον ὡς μέσος ἔστι-
 κίας καὶ τῆς ἡλίας εἰδόντες, ἀλλ' Ἦδη καὶ ὁ ἰωάννης
 ἦσαν τῷ τῷ πατρὸς τῆς ἀπασπασμῶν. πατρὸς
 τῆς ἡμέρας αἱ ἡσυχίας γίνονται. καὶ διδόν-
 τες ἡσυχίας πατρὸς ἰωάννη ἔρχεται. τῆς δὲ
 ἐξῆς ὁ ἰωάννης μὲν δύο μαθητῆς, ἐπιδὼν ἡσυχίας
 ἀσπασμῶν εἶπεν τῷ. ἴδε ὁ ἀμνὸς τῆς θεῶν, E
 πατρὸς τῆς ἡλίας ἀσπασμῶν τῷ ἡσυχίας
 τῷ θεῷ. καὶ τῆς θεῶν εἰδόντες εἰσελθόντες εἰς τὴν
 γαλιλαίαν ὁ εἰδόντες ζητοῦσι τὸν ἀμνόν, καὶ
 εἰσελθόντες φιλίππον, καὶ λέγει αὐτῷ. ἀκολούθη-
 μοί. τῆς δὲ τῆς πατρὸς, ἡσυχίας ἡσυχίας
 τῷ εἰδόντες ἡμῖν κατελεγεμένον, ὁ γὰρ γίνε-
 σθαι εἰς κατὰ τῆς γαλιλαίας, ἀλλ' ἡ εἰσελθόν-
 τες ἡσυχίας τῷ τῷ τῷ. ἀσπασμῶν δὲ
 ὅτι καὶ τῷ, ὅτι ἡ ἡσυχίας ἡσυχίας πατρὸς τῷ

fit in Elisabeth repleta Spiritu sancto ob
 Mariæ salutationem, ut lectio ipsa docet
 hunc in modum habens: Et exclamavit
 voce magna, scilicet Elisabeth, & dixit.
 Vox enim salutationis, Mariæ, quæ per-
 venit ad aures Elisabeth, replevit Iohan-
 nem se ipsa; quam ob causam sublit lo-
 hannes, materque veluti os filij, & Pro-
 phetissa efficitur, voce magna excla-
 mans, ac dicens: Benedicta tu inter mulie-
 res, & benedictus ille fructus ventris tui.
 Iam vero à nobis aperte perspicitur potest
 tum Mariæ iter ad montana cum festi-
 natione, tum ingressus in domum Zacha-
 riæ, ac deinde salutio, qua salutat Eli-
 sabeth. Hæc enim omnia eveniunt, ut
 Maria faciat participem Iohannem (etiam-
 num in utero matris existentem) eius
 potentia, quam habet ab eo, quem conce-
 perat, qui quidem Iohannes & ipse
 participem facturus erat matrem illius
 gratia prophetica, quam acceperat. Et
 decentissime profecto in montana tales
 dispensationes perficiuntur, cum nihil
 magni capi possit ab his hominibus, qui
 valles ob humilitatem vocandi sunt. Ideo
 hoc in loco post Iohannis testimonia; pri-
 mum quidem quod dicitur à Iohanne
 clamante, ac theologum agente; alterum
 vero ad Sacerdotes, & Levitas ab Hiero-
 solymis à Iudæis missos; tertium ad eos,
 qui ex Phariseis existentes acerbius in-
 terrogarunt, Iesus iam videtur ab eo, qui
 testimonium perhibuerat venienti ad se,
 adhuc proficientem, melioremque eva-
 dentem; cuius profectus, & ad meliora
 progressus, nota est ea dies, quæ postera
 dicitur; veluti enim in sequenti illumina-
 tione, & in postera die propter ea, quæ
 præcesserant, Iesus venit, non tantum
 ignotus (tanquam qui in medio steterit
 etiam nescientium) sed jam etiam veniens
 conspicuus ei, qui hæc antea annuncia-
 rat. Prima ergo die testimonia fiunt.
 Altera Iesus ad Iohannem venit. Tertia
 autem Iohannes (cum flaret cum duo-
 bus discipulis, intuitusque esset Iesum am-
 bulantem, ac dixisset, Ecce agnus ille
 Dei) presentes admonet, ut sequantur
 Filium Dei. Iam in quarta die, cum exire
 vellet in Galileam, ille qui exiit ad qua-
 rendum quod perierat, invenit Philip-
 pum, & dicit ei, Sequete me. Die vero
 tertia post quartam, quæ sexta est in
 eorum numero, quas à principio recensu-
 mus, nuptiæ fiunt in Cana Galilææ, de
 quibus videbimus eum ad locum hunc
 pervenerimus. Illud etiam obiter obser-
 vandum, quod Maria illa præstantior ven-
 nit ad Elisabeth inferiorem, & filius Dei

ad Baptistam, ex quibus id vtilitatis ca-
 pinus, ut impij rimus ad ferendam o-
 pem inferioribus, & ad mediocritatem
 conservandam. Quoniam autem apud
 Iohannem veniat Servator, non dicitur,
 hoc discimus ex his, quæ Matthæus scri-
 psit: Tunc advenit Iesus à Galilea ad Ior-
 danem ad Iohannem, et baptizaretur ab illo.
 At Marcus etiam locum Galilææ addidit
 dicens: Et venit in diebus illis ut veniret
 Iesus à Nazareth Galilææ, & baptizaretur
 à Iohanne in Iordane. Porro Lucas locum
 quidem r. t. cuit, unde Iesus advenit, præ-
 termittendo, quæ alij scripserant, sed
 quod ab illis non didicimus, ipse nos
 docet; sic igitur post baptismum ascen-
 denti ipsi apertum est cœlum, & descen-
 dit Spiritus sanctus corporea specie, sicut
 columba. Rursus dicente Matthæo, Do-
 minum prohibitum à Iohanne dicente
 Servatori: Mihi opus est, ut abs te baptizer,
 & tu venis ad me, nullus quidpiam addi-
 dit, ne eadem repeterent. Quinetiam
 [quod ei à Domino responsum est: sine
 modo, sic enim decet nos implere] omnem
 iustitiam, solus scribit Matthæus. Et di-
 cit: Ecce agnus ille Dei, qui tollit peccatum
 mundi. Iam vero cum quinque animalia
 offerantur super altare, tetreftria tria, a-
 lata duo, quaesito dignum mihi vide-
 tur, cur tandem à Iohanne Servator di-
 catur Agnus, & nullum cæterorum, at-
 que etiam, cur agnum ex genere ovium
 appellaret, cum animalia hæc terreftria in
 unaquaque trium atatum offerantur.
 Quinque autem animalia hæc sunt, vi-
 tulus, ovis, capra, turtur, & columba.
 Sunt etiam atates cujuscumque animalis
 terreftris hæ, vitulus, bos, vitellus, aries,
 agnellus, agnus, hircus, capra, licædus;
 alatorum vero; columbarum quidem ju-
 gum, sed id tantum pullorum, & turtu-
 rum iugum perfectum. Inquirendum er-
 go est ei, qui accurate spirituales rati-
 onem victimarum comprehendere vol-
 uerit, quorum cœlestium exemplari, &
 umbra hæc fiebant. Itaque quam
 ratione fanciat sermo unumquodque a-
 nimal sacrificari: privatimque colligenda
 sunt, quæ de agno dicuntur. Quod au-
 tem sermo victimarum intelligendus sit
 de quibusdam mysterijs cœlestibus, do-
 cet Apostolus dicens: Qui exemplari, &
 umbra cœlestium deseruiunt: & rursus:
 Necesse ergo est, ut exemplaria verum, quæ
 sunt in cœlis, hæc rebus purificentur; ipsa
 vero cœlestia mundentur victimis præ his
 potioribus. Cæterum in his singulis in-

Matth. 3. 13

Matth. 1. 9

Luc. 3. 21

Matth. 3. 14

Hic que-
dam à Ser-
vato ore
emissa ex
Petrinis
scripturis
Ioh. 1. 26
Matth. 3. 15

11. b. 8. 5.

11. b. 9. 23

A θεὸς πατρὸς ἐν βαπτισμῷ, ἢ ὡς εἰς τὸ ἀόκρον
 πατρὸς τὸ ἀφελθὲν τῶν ἡπτοίας, καὶ μετετέθη-
 τα ἀφελόμεθα. ἐπεὶ ὁ πατὴρ παρὰ μαθητῶν
 ἰωάννη, πῶς πατρὸς ἐν βαπτισμῷ ὁ πατὴρ ἔρ-
 χεται, ἢ λέγεται, τῷ το μιλύτινιδου ἀπὸ τῆς
 μαθητῶν γελάσαντος. πῶς πατρὸς ἰωάννη ὁ ἰσὺς
 ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἐπὶ ἐν ἰορδάνῳ, πατρὸς ἐν
 ἰωάννη, ἢ βαπτισμῷ ἰωάννη. ὁ δὲ μύτικος
 ἐν τῷ πόνῳ τῆς γαλιλαίας παρῳσεθηκεν εἰπών. ἐν
 ἔργῳ ἐν σκείνῳ πῶς ἡμετέρας ἡλδα ἰσὺς
 B ἀπὸ ναζαρετ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἰβαπτισθη
 εἰς ἐν ἰορδάνῳ ἰωάννη. λυτικὸς ὁ ἐν
 μύτῳ πόνῳ ἀποσιώησιν ἔδεν ἰσὺς ἔρχεται,
 πατρὸς ἰωάννη τῷ εἰρηκῶ ἐν λόγον, ὁ πατὴρ
 ἀπὸ σκείνῳ ἢ μεμαθητῶν, αὐτὸς ἡμεῶν
 διδάσκει, ὡς ἀπὸ μύτῳ βαπτισμῷ αὐτῷ παρῳ-
 σεθηκεν ἀπὸ τῆς ἰωάννη, καὶ κατέβη τὸ
 ἄγιον πνεῦμα σωματικῶ εἶδη, ὡς παρῳσε-
 τα. πάλιν τὸ ἰωάννη κεκαλοκῆται ἐν κείῳ
 λόγοντα παρὰ σκείνῳ. ἐγὼ γεῖναι ἡμεῶν ἀπὸ σε
 C βαπτισμῷ, καὶ σὺ ἔρχῃ πατρὸς με, παρὰ μαθη-
 τῶν εἰρηκῶ τῶν παρῳσεθηκεν, ἢ ἀπὸ τῶν
 ἰωάννη, καὶ τὸ ἰωάννη κείῳ δὲ πατρὸς ἀπὸ
 εἰρηκῶν. ἢ παρὰ ἀρτι, ἢ τῷ παρῳσεθηκεν ἡ-
 μῖν παρῳσεθηκεν πῶς τῷ δικαιοσύνη, μόνος
 ἀπὸ τῶν ἰωάννη, καὶ λέγει. ἢ τῷ ἀπὸ
 τῶν ἰωάννη, ὁ πατὴρ αὐτῶν λέγει, καὶ σὺ ἐν τῷ
 D ἰωάννη. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ παρῳσεθηκεν κατέβη-
 σοι πνεῦμα ἡλικίαν παρῳσεθηκεν, ἀπὸ τῶν
 ἰωάννη παρῳσεθηκεν τῷ ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν
 πέντε δὲ τῶν αὐτῶν ἐστὶ, μόνος, παρῳσεθη-
 κε, ἀπὸ, πνεῦμα, πνεῦμα. καὶ ἡ ἡλικία
 ἕκαστος τῷ παρῳσεθηκεν αὐτῶν, μόνος, ἕως, μ-
 ῶν, χριστός, ἀπὸ, ἰωάννη, ἰωάννη, ἀπὸ,
 ἰωάννη. πνεῦμα μόνος, παρῳσεθηκεν ἀπὸ τῶν
 E ἰωάννη μόνος, πνεῦμα ἰωάννη τῶν τῶν.
 ἰωάννη πνεῦμα ἰωάννη κατέβη ἐν λόγον, πνεῦμα
 ἰωάννη * ἀπὸ τῶν ἰωάννη καὶ σκείνῳ τῶν ἰωάννη.
 τῶν, καὶ ἕκαστος τῷ ἰωάννη ἐπὶ τῷ νομοθετῶν ὁ
 λόγος ἰωάννη, καὶ ἰωάννη σωματικῶν τῶν παρῳσεθη-
 κε ἀπὸ τῶν ἰωάννη. ὅτι δὲ ὁ πατὴρ τῷ ἰωάννη λόγος παρῳσεθη-
 κε ἰωάννη μυστικῶν νομοθετῶν ὁφείλει, φησὶ
 τῶν ὁ ἀπὸ τῶν. οἱ πνεῦμα ἀπὸ τῶν ἰωάννη, καὶ
 σκείνῳ ἰωάννη τῷ ἰωάννη. καὶ πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν ἰωάννη ἐν τῷ μύτῳ ἀπὸ τῶν ἰωάννη
 τοῖς τῶν κατέβη τῶν. αὐτῶν δὲ τῶν ἰωάννη χριστῶν ἰωάννη τῶν τῶν. τὸ δὲ κα-

11. b. 8. 5.
11. b. 9. 23

διότι οὐκ ἔστιν ἄλλο πλὴν τῆς ἐνδοξίας
 οὗ, ὡς ἀποτάτημα λινῆς πλῆρες καταπατι-
 μῆνης, ὅτι καὶ ἀποκρίθη· κατέβη αὐτὸς·
 ἀληθῶς γὰρ ὅτι τούτοις δέδωκεν ἔκ πλυνῆαι ἐν οἴ-
 νῳ πλὴν σολῆν αὐτῷ, καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς πλὴν
 ἀβελόλην αὐτῷ· πῶς γὰρ ἀσθενείας ἡμῶν ῥα-
 βῶν, καὶ τὰς νόσους βασιλέως, πῶς τε τῷ
 κόσμῳ δόξας πλὴν ἀμύθητον, καὶ τὸς πᾶσι θε-
 εργατῆρας, τὰ ῥα ἵνα βαπτισμα εἴληπε ὁ
 πῶτος ἔκ τῶν ἀποστόλων αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 ποιοῦν μείζον, καὶ ἔοικε αὐτῷ εἰρηκέναι· καὶ
 βαπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι καὶ πῶς συνέχρημα,
 ἕως ὅτου πελοδοῖ ἵνα γὰρ πληροῦσθαι βασι-
 νῆσαν τὸν λόγον ἐν αὐτῷ τῷ ἀπὸ τοῦ πλεί-
 ζων ἀπονομήμα, λέγεται ἡμῖν οἱ τὸ βα-
 πτισμα ὁ μέγιστον, ὑπερὸ ἄλλο ὅτι ἐστὶ νοῦσαν
 βαπτισμα, νομίσθητε αὐτῷ ἔτι ὁ μὲν πῶτος,
 ἢ δὲ ποτε μὲν τῶτο λέγει τῇ μητέρα· μή μω-
 ἀσῆ; ἔρχην γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἐμπαρῆσαι
 τῇ ἀφ᾽, ἅτε ὁ πᾶσι βαπτισμα εἴληπε ἔκ μου-
 ρῆτος ἔκ πάσης εἰληπῆται· ἀλλ' ἐπεὶ, ὡς περ-
 εἶπαυ, τὰ καὶ τοῦ ἀπικαμῆτων ἀδραγαθῶ-
 ματα ποιοῦναι, εἰδὼ τὸ πλῆρες ἐν οἴνῳ ἢ
 σολῆν αὐτῷ, καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς πλὴν ἀβελ-
 ολήν αὐτῷ, αἴγει παρὰ ἐν γεωργῶν ἢ ἀλη-
 θῆτος ἀμπελῶν πατῆρα, ἢ ἐκείνῳ ἀποπλυνά-
 ρδος, μὲν ὁ ἀδελφῆναι εἰς ἕνα, ἀρχαλω-
 τῆσας πλὴν ἀρχαλωσῶν καταβῆ φέρων τῷ
 ποικίλα ἡμετέριαι τῆς ἐξομμελισμένης τοῖς
 ἀποστόλοις ἡλιώσας, αὐτοῖς περὶ, ἔκ τῶν πα-
 ρετιμῶν ἐν πάση ἀρετῇ ἀγίας ἀβελῆτος, καὶ
 ρεσιμῆτος αὐτῶν· περὶ γὰρ τῶτον τῷ οἰκνο-
 μιῶν, ἅπ μὴ δὲ πῶ κεκαταμῆτοι τῶν ἐχθρῶν
 ἀγγέλων καὶ αὐτοῖς ἡπιδυμῆται, τὰ ῥα εἰδὲ αὐτῶν
 βυλομῆτων πῶ τοῖς μὲν ἀπρεπισμῆτοις, καὶ κε-
 καταμῆτοις ἀπὸ τοῦ ἵπου ἀφ᾽ ἡμῶν· πῶς γὰρ
 ἵπου μέγα φιλανθρωπίας ἢν μὲν ἀμύθητων,
 καὶ πλῶν ἐαθῆν, ἔκ πῶν, καὶ ἀφ᾽ ἡμῶν ἐαυ-
 τῶν τῶν πόδας τοῖς δακρυῖς τῶν μάγουσῶν ἀ-
 μύθητων, καὶ μέγα φαίνεται ἀβελῆτος ἀπὸ
 ἀσθεῶν, ἔκ ἀρπαγῶν ἡμῶν πῶ ἔτι ἵσα
 θεῶ, καὶ κενὸν αὐτῶν πλὴν τῶν δόλων· λαμβάνον-
 τῶς μορφῶν· τῶτα δὲ πῶ πῶ ἀπτελῶν, μὲν
 λον ὁ δόλωμα τῶ παρὸς τῶ ἀφ᾽ ἡμῶν ἐαυ-
 τῶν ἀπτελῶν ἡπτελέγ, ἢ ἀφ᾽ ὁ αὐτῶ· ὁ
 μὲν γὰρ πατὴρ ἀγαθός· ὁ δὲ σωτὴρ εἰκῶν τῶν
 ἀγαθῶν τῶν αὐτῶ, πῶτα δὲ τὸν κόσμον ἀφ᾽ ἡμῶν
 ἀφ᾽, ἐπεὶ θεῶ ἐν χρεῖσιν ἀκόσμον καταλλάσῃ
 αὐτῶ, περὶ τῶν ἀφ᾽ ἡμῶν ἐχθρῶν καὶ ἡμῶν, ὁ δὲ καὶ τῶν ἀφ᾽ ἡμῶν
 ἐργατῶ, ὅτι ἀφ᾽ ἡμῶν ἀποπόδιον τῶν πῶν, πῶτα τῶν ἐχθρῶν· λέγει

A Quare rubra sunt vestimenta tua sicut cal-
 catio torcularis pleni vna calcata, quando
 & responderet, Calcavi eos. Vere ob hæc
 indiguit, ut lavaret in vino stolam suam,
 & vestimentum suum in sanguine uvæ.
 Infirmitates enim nostras cum sumpisset,
 ægritudineque portasset, toriusque mun-
 di peccatum cum sustulisset, & in tot
 beneficia contulisset, fortassis tum ba-
 ptismum accepit quovis alio, qui apud
 homines excogitari potest, majorem, de
 quo reor eum dixisse: *Baptismo habeo bap-*
tizari, & aliquo modo coarctor, donec per-
 fectum fuerit. Ut enim audacius oratio-
 nem explorans instem ad ea, quæ pluri-
 mi sentiunt, dicant nobis, qui martyrium
 ipsius baptismum existimant, maximum
 esse, supra quem alium excogitare ba-
 ptismum non liceat, cur tandem post hoc
 dicat Mariæ: *Ne me tangas*: oportebat
 enim seipsum magis exhibere tangen-
 dum; tanquam qui per mysterium passio-
 nis baptismum sumpisset perfectum. Sed
 quoniam, ut prædiximus, rebus adversus
 adversarios præclare gestis, opus habebat
 lavare in vino stolam suam, & in san-
 guine uvæ vestimentum suum, ascendit
 ad agricolam veræ illius vitis, nempe Pa-
 trem, ut illic lotus, postquam ascendisset
 in altum, captivata captivitate def-
 cenderet, varia ferens charismata, nempe
 divinas Apostolis linguas veluti igneas,
 atque etiam ad futuros in omni actione
 sanctos Angelos, liberaturos ipsos. Ante
 has enim dispensationes, purificati non-
 dum cum essent, capaces non erant An-
 gelorum ad se adventus, fortassis ne An-
 gelis quidem ipsis adesse volentibus his,
 qui nondum optime instituti, purificati-
 que à Iesu fuissent. Solius enim Iesu be-
 nignitatis erat cum peccatoribus, & pu-
 blicanis manducare, & bibere, atque
 suos ipsius pedes præbere lachrymis resi-
 piscentis peccatricis, & ad mortem uf-
 que pro impijs descendere, non rapinam
 arbitrantem se esse æqualem Deo, &
 inanientem semetipsum, servi forma
 sumpta. Hæc autem omnia perficiens,
 Patris magis voluntatem ipsum traden-
 tis pro impijs perficiebat, quam suam
 ipsius. Bonus etenim est Pater; Serva-
 tor vero imago est bonitatis ipsius; por-
 ro toti mundo officia conferens, quo-
 niam Deus in Christo mundum sibi ipsi
 reconciliat, antea propter malitiam ini-
 micum factum, tum via, tum ordine of-
 ficia confert his rebus, in quas ipse be-
 neficia confert, non subito accipiens
 scabellum pedum, nempe inimicos om-

ἦ δὲ

ἦ δὲ

Paris 11.

T

κατα των παιδίας · ἑπισκοπείον δ' ἐν τυ-
 χάρουσι πα ἐν τοῖς παρτέροις ἡμῶν εἰρημύα,
 μὲν ἀδελφείας πλείωνων ἀδελφείων,
 ἀδελφεία δ' ἐπὶ συμμένται καὶ πάλυ γραφῆν ἐκ τῆς,
 κόσμος, φωνῆς · ἡ γὰρ ἄλλοθεν ἡγήσασιν πα-
 λλλογῆν · ὅσα ἀγνοῦμεν δὲ πνα κῆσμον ἐξ-
 ληφείας πάλυ ἐκκλησίαις μάλω, κόσμον ἑσῶν
 ἔκ κόσμῳ, ἐπεὶ καὶ φῶς λέγειται ἔκ κόσμῳ · ἡμεῖς
 γὰρ ἐσε, φησὶ, τὸ φῶς ἔκ κόσμῳ · κόσμος δὲ
 ἔκ κόσμῳ ἐκκλησία, κόσμῳ αὐτῆς γινόμενῳ
 ζῆλος, ἔκ παρτέρι φῶς ἔκ κόσμῳ · καὶ ἄνο-
 πῶν δὲ εἰ μὴ τῷ αὐτῷ κόσμῳ φῶς ἔκ
 λέγειται ὁ ζῆλος, καὶ οἱ μεταπῶ αἰτέ · ἀλλ' ὅ-
 τε μὴ ζῆλος φῶς ἔκ κόσμῳ ἔστ, τῶρα τῆς
 ἐκκλησίας ἔστ φῶς · ὅτε δὲ οἱ μεταπῶ αἰτέ
 φῶς ἔκ κόσμῳ, μηποτ ἦν ἀδελφικῶν
 εἰσὶ φῶς, ἐπὶ τῶν ἴστων ἀδελφῶν πάλυ ἐκκλησίας,
 ὡσπερ ὅ παύλα ἀδελφῶν εἰρημῶν ἐν τῷ
 παρτέρι τῆς παρτέριος παρτέριος τῶν κωρινθίων
 ἑπισκοπῆς γραφῶν · τῆ ἐκκλησία τῶ θεῷ, πάλυ
 πῶσι τοῖς ἐπιτακτικῶν τὸ ὄνομα ἔκ κωρινθίων ἰ-
 σῶ ζῆλου · εἰσὶ τῆς ἑπισκοπῆς ἔκ κόσμῳ φῶς λέ-
 γεται πάλυ ἐκκλησίας, οἰοῦντι ἔκ λοιπῶν ἡμεῖς
 ἦν ἀδελφῶν, καὶ ἦν ἀπῆτων, εἰ μὴ παρ-
 τεπῶν ἐπο δὲ πῶν ἀδελφῶν ἄλλοθεν ἐκκλη-
 σῶν, τῶρα ἔχει ζῆλον ὁ λεγόμενος · εἰ δὲ
 ὡς ἡδὴ γινόμενος, ἐπεὶ ὁ φῶς πῶς φωνῆς
 ἐκφῶν ἔστ φῶς, δεικνύσασιν πῶς ὁ λοιπὸν
 ἡμεῖς φωνῆς ἔστ τῆς παρτέριος τῶν
 κόσμῳ ἐκκλησίας · εἰ δ' ἐπο δεικνύσασιν ἡ δύναν-
 τῶν, ἑπισκοπῶν μηποτ ἔκ ἡμῶν ἀδελφῶν
 μὴ φῶς μὴ ἔστ πάλυ ἐκκλησίας, κῆσμον δὲ
 τῶν ἐπιτακτικῶν ἡ δὲ ἐξῆς φωνῆς κῆσμον ἐν
 τῷ καὶ μεταπῶν πῶν ἐπιτακτικῶν ἐρῶν ἴστων
 τῶν γραφῶν ἀδελφῶν ἔστ ἀδελφῶν · ἡμεῖς γὰρ, φη-
 σῶν, ἐσε ὁ ἄλλος τῆς γῆς, τῶρα τῆς γῆς τῶν λοιπῶν
 ἀδελφῶν νομῶν, ὡν ἄλλος εἰσὶ οἱ παρτέριος
 κῆστος, ἡποτ ἔκ παρτέριος ἐν κῆσμον ἀδελφῶν
 παρτέριος τῶν κῆστων · τῶ γὰρ ἡ σωτέλλια
 ἔστ, εἰσὶ ὁ ἄλλος κωρινθῶν, καὶ μηκέτ ἡ ὁ
 ἀλλῶν, καὶ σωτέριος πάλυ γῆν · ἐπεὶ σαφές ἐστ
 εἰσὶ ἀδελφῶν ἡ ἀδελφῶν, καὶ ἡ καὶ ἡ ἀδελφῶν
 ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς καὶ αὐτῶν πάλυ σωτέριος
 κῆσμον παρτέριος ἑσῶν ἀδελφῶν ἐν τῆ ἐπιτακτικῶν
 εἰσὶ φωνῆς, λέγοντα · πάλυ ὁ ἄλλος ἔκ ἀδελφῶν
 ἀδελφῶν ἐλθῶν ἀδελφῶν πάλυ πῶν ἐπὶ τῆς
 γῆς; τῶ σωτέλλια ἔστ τῶ ἀδελφῶν · λεγόμενα
 τῶν ἡ ἐκκλησία κόσμῳ, ἐπεὶ ἑσῶν τῶ σω-
 τέριος φωνῆς ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶ
 ἴστων ὁ ἀδελφῶν ἔστ, ὁ ἀδελφῶν πάλυ ἀδελφῶν ἔστ

A que correptione ea, quæ sita est in rebus
 asperissimis, atque molestissimis, non e-
 geamus. Consideret insuper Lector o-
 portet quæ supra sunt à nobis dicta, cum
 appositione complurium exemplorum de
 eo quod est, quid significetur juxta Scri-
 pturam per vocem Mundi; nec enim
 consentaneum esse putavi repetere. Non
 ignoramus autem quendam exposuisse
 per mundum Ecclesiam solam, mundum,
 & ornamentum existentem mundi. Quan-
 doquidem lux etiam mundi dicitur: *Vos Math. 5. 14*
enim estis (inquit) lux mundi. Mundus
 autem & ornamentum mundi est Eccle-
 sia, Christo existente mundo, & orna-
 mento Ecclesie, quippe qui sit prima
 lux mundi. Considerandum autem est,
 num ejusdem mundi lux esse dicatur
 Christus, & Discipuli ejus. Proinde vi-
 de, ne, quando Christus lux est mundi,
 fortassis lux sit Ecclesie, quando vero
 discipuli ejus lux sunt mundi, invocan-
 tium sint lux, qui diversi sunt ab Eccle-
 sia. Quemadmodum à Paulo dictum est
 in proemio prioris Epistolæ ad Corin-
 thios scribente ad Ecclesiam Dei cum om-
 nibus, qui invocant nomen Domini nostri
 Jesu Christi. Si quis suspicetur Ecclesiam
 dici lucem mundi, hoc est reliqui geni-
 eris hominum, & infidelium, siquidem
 prophetice hoc interpretabitur propter
 sermonem de consummatione, fortasse
 locum haber illud, quod dicitur; sin vero
 tanquam jam factum id considerabit
 (quoniam lux alicujus illustrat illud, cu-
 jus est lux) ostendant quomodo reli-
 quum genus illustratur ab Ecclesia pere-
 grinante in mundo. Quod si hoc osten-
 dere nequeunt, advertant, num recte
 exposuerimus lucem esse Ecclesiam, &
 mundum invocantes. Sed vocula, quæ
 sequitur, posita in Evangelio à Matthæo
 tradito exprimet enarrationem ei, qui
 diligentissime scrutatur Scripturas: *Vos Math. 5. 13*
enim, inquit, estis sal terræ; fortasse per
terram intelligens reliquos homines,
quorum sal sunt, qui crediderunt, au-
ctores existentes, ut mundus servetur
propterea, quod credant: tunc enim
consummatio erit, si sal infatuatus fue-
rit, & non sit amplius, qui saliat, con-
servetque terram. Quoniam liquet, si
impleta fuerit iniquitas, & religerit
charitas super terram (ut etiam Serva-
tor ipse dubiam profert vocem de his,
qui in suo ipsius adventu erunt dicens:
Veruntamen cum venerit filius hominis, num
inveniet fidem super terram?) futuram
consummationem sæculi. Dicatur ita-
que Ecclesia mundus, quando à Serva-
tore illustratur. Nos autem quarimus,
an propter illud: Ecce agens ille Dei, qui

Paris II.

T ij

